

Ανθρωπογραφίες

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΑΙΖΕΙ ΣΕ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μικροί φυσιολάτρες εν δράσει

Σκαλίζοντας τις ντομάτες στο νηπιαγωγείο «Εσκήνμα». Ο ι-διαοκτήης, κ. Χρήστος Βασιλείου, υπήρξε πρωτοστάτης στη σύσταση σχολικών γεωργικών συνεταιρισμών, δραστηριότητα για την οποία είχε φυλοκεντρίσει ξανά στις σελίδες του «Εφους» το 1983, σε ρεπορτάζ της Ελίζας Παπά. Στο Κορυπύ, δύο βήματα από την αναπαύσασή του, επέ-νωσε στη λεωφόρο Σπύδων - Κορυπύ, οι μικροί μαθητές του οικολογικού νηπιαγωγείου μαθαίνουν να ζυμώνουν φαμί, να ψιχνίζουν μαρμελάδες, να πατούν τα σταφύλια, να φουσκώνουν και να πατούν. Και μοβαίνουν έτσι τον κύκλο της ζωής...

ΤΟ 1985

Ολοι μας κοιτούσαν παράξενα όταν ξεκινήσαμε

«Όταν το 1985 μιλώσαμε για πρώτη φορά για «οικολογία στο νηπιαγωγείο», ήταν κάτι που σόναρε», σημειώνει η κ. Καίτη Αράδα.

«Εκείνη την εποχή είχα ανοίξει στο Κορυπύ έναν παιδικό σταθμό με μια φίλη μου και επειδή δεν διαθέσαμε τη σημερινή έκταση, παίρναμε το παιδικό και το βάζαμε στη φύση. Μας έβλεπαν, λοιπόν, οι γονείς να μαζεύουμε κάρτα και αποξηραμένα φύλλα για να ψιχνίζουμε «το πορτοφόλι της φύσης» και μας κοιτούσαν περίεργα. Η έννοια της οικολογίας δεν ήταν καθόλου διαδεδομένη.

Πήγαιναν τα παιδιά στο σπίτι τους και έλεγαν: «Μην πετάξεις το ρολό από το καρί που τελείωσε. Μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα με αυτό». Και οι γονείς παραδενούνταν.

Σήμερα συγκαταλέγεται πολύ από οι μαθητές μου εκείνης της γενιάς, σημερινοί φοιτητές, έρπονται και μας αφιερώνουν έργο από την πόρτα σχολικής μας καρτί για ανακύκλωση. Αυτό για μένα το λέει όλο...».

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Η σκόνη από το σπίτι φεύγει, από την καρδιά ενός παιδιού ποτέ

«Το παιδί είναι σαν βάρκα. Οι γονείς και το νηπιαγωγείο είναι τα δύο κούπια.

Λέει, λοιπόν, στους γονείς πως αν δεν αγωνιζόμαστε για το ίδιο πράγμα, το μόνο που κάνουμε είναι κούλια κούλια γύρω από τονε αυτό

μας», λέει με γλαυκρότητα η κ. Αράδα.

«Αλλά η ηλικία και η ωριμότητα διακρίνει που κάνουν ένα, πρέπει να συσχετιστεί και μετά. Πάρτε ένα ζώο στο σπίτι να το αναλάβει το παιδί, γιατί αυτές οι ηλικίες είναι πολύ ενσυναίσθητες. Αν ο άνθρωπος μπορεί να προσφέρει, πολύ δύσκολα γίνεται αδιάφορος.

Κάνει κατασκευές με τα παιδιά σας. Είναι χαρακτηριστικό ότι τις Αποκριές διοργανώσαμε διαγωνισμό για την καλύτερη αμφίσημα θα φασκενάν με τη μεγαλύτερη φαντασία από τα κέρτα των παιδιών και των γονιών.

Στην αρχή οι γονείς τρόμαζαν. Ήθελαν να αγοράσουν έπιπλα στο-λές. Όμως έχω δεν ήθελα πάλος να εξακριβώσουν τη σκέψη από την νουθεσία. Και τελικά το διατήρησα έγινε.

Φωνάζω μέσα από την ψυχή μου στους γονείς: αφήστε για λίγο τα ξεκατονάνα, η σκόνη από τα έπιπλα θα φύγει, αν όμως μπει στην καρδιά ενός παιδιού θα είναι αργά...».

Ο Χρ. Βασιλείου μαζί τη σύζυγό του συντηρούν σχολείο στο οποίο ληλυπούτετοι αγρότες φυτεύουν ντομάτες, ταίζζουν τα ζώα, πατούν σταφύλια και αποκτούν οικολογική συνείδηση

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΡΟΒΒΑ

ΦΩΤΟ: ΒΑΣ. ΖΗΤΟΥΠΟΥΛΟΣ

«Σ γιό τώρα κάνουν την επανάστασή μου. Έτσι παίζω να τα παιδιά να πλοιστούν και να βάζω να ανακατασκευάζονται με κομμάτια και καπνιστές. Και ως με καπηλορούν και ποιος πως ένα ιδιωτικό σχολείο, ενώ στα νιάτα μου εί-μουν αριστοτέρας. Ας λένε...» Η φιλοσοφία του συμπεριφέροντος σε λένε λέξεις. Ο ίδιος «περιέχει» να δευ-κρίνεται «προσέγγιση της πράξης. Είναι ο άνθρωπος που μα-ζίζει με το σούζλο του ίδιου ένα πρότυπο οικολογικό νηπιαγωγείο στην Αττική, σε μια έκταση «πολύ» σημε-ριανή, όπου παλιά παλαιοί 2 εκτάκια και ένα μεγάλο νηπιαγωγείο και ανακατασκευά-σαν να ζήσουν στα φύση, στο χωράφι του παλαιού και της γαλαξίας. Ζυμώνοντας φαμί, πατώντας τα σταφύ-λια στο παπύρι. Φουσκώ-νουν ντομάτες, ταίζζουν την καπνιστή, μαζεύοντας α-βγά απ' τα κοτόνια... Την πρώτη φορά που μι-λήσαμε στο τηλεόραση, μου συστήθηκε ως «δασκά-λος». Στον εαυτό του, άλ-λως, ο κ. Χρήστος Βασι-λείου αυτήν την ιδέα στα α-ναγκαστικά. Και το κάνει με περηφάνια: «Στους δασκά-λους μας κριτικάρω τα πλά-νια. Το φρόντ με δεν έκαναν να την αγαπήσω τόσο οι γονείς μου που ήταν γεωρ-γί, όσο ο δασκάλας μου, ο Βασίλης Σακελαρίου, έλε-γε: «Και όμως, αν οι πα-λίοι δεν κάνουν λάθη, δεν λη-ρυνόμαστε, δεν παύει, δεν μπο-ρεί να κοιμηθεί κανείς, να μην ακούσουμε, να τη μι-

δός κλεισμένα σε αποστεί-ρωμένες γυαλές. Τους κό-βουμε τη φυσική εξέλιξη».

Τα λόγια του επιβεβαιώ-νουν σίγουρα. Όπως και τα λόγια του Ελπίου που έγρα-φε πως «... ένας αρνητορ-γός ή ένας θεός φρονούν από την άποψη της συνε-πάσφασης των δράσεων» στον ίδιο βιβλίο που φέρει ο «ποιστής»: η μικρή Αλε-ξάνδρα, μόλις 4 χρονών, έρ-χεται να μας εξηγήσει γιατί η λεμονιά του σχολείου φέ-ρε δεν έχει λεμόνια: «Εργά-ζονται τον χειμώνα, πάγωμα το νερό στους βλαστάρια και η λεμονιά ξεραίνεται».

Και η σεμνιότητα της Νάτσας συνεχίζει: «Η θάρα με φρούτα, τις βάζαμε στο θερμοκήπιο, σκεπάζε-γα μπάλες, έπειτα τις πήρα-με στο σπίτι, τις φούσκω-σε, γλάστρες, για να ανα-παύουν οι ριζές τους και να βγάλουν λαλούδια».

Κοινωνικοποίηση

Ο κύκλος της ζωής μέσα από παιδικά κέρτα. Και μια αποκαλύπτει που θα βρει την τραγωδία της στη με-τέπειτα ζωή τους. Αλλά, με-ταξύ τους οι εκπαιδευ-τικοί κ. Βασιλείου είναι πως από τα παιδιά σήμερα δεν λη-λείπει η γνώση αλλά η κοι-νωνικοποίηση.

«Γνωρίζουν τα πάντα για τους βροντοβασίστες αλλά μόλις έλουν καπνιστήρα να νω-νάνε, είναι έτοιμοι να νε-ράσουν», σημειώνει. Και η σούζλα που προσέχει: «Μα-θαίνουμε στα παιδιά ότι τα πολύ σημαντικά πράγματα στην ζωή αφιερώνουν τη καρ-δί. Τους λέμε: βάλτε το αδιά-βροχο και και πάμε έδω στο βρόχι. Να μην αγχώμε, να η ακούσουμε, να τη μι-

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

σε οικολογικό νηπιαγωγείο

Ο Χρόνος Ακης τσιτίζει την κατσάρα του νηπιαγωγείου. «Οι εικόνες και οι εμπειρίες που δέχεται το παιδί σε αυτήν την ηλικία θα το ακολουθούν για όλη του τη ζωή», λέει η ιδιοκτήτρια του νηπιαγωγείου Κατερίνα Αράπη.

ΟΡΟΣΗΜΟ το 1991 Επίτευγμα η περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία

«Μια σημαντική στιγμή για μένα ήταν, όταν ύστερα από μακροχρόνιες προσπάθειες, καταφέραμε να εισάγουμε την περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία», θυμάται ο κ. Βασιλείου.

Ο ίδιος είχε κάνει την αρχή των σχολικών γεωργικών συνεπειρών, παρήκμασε σπυράκι στο Λαύριο. Τρίτη σε θέματα οργάνωσης σχολικής ζωής, συμμετείχε σε προγράμματα οικολογίας -στα οποία τώρα μετέχει το νηπιαγωγείο-, ενώ τα σχολεία του είχαν βροφτείσει σε περιβαλλοντικούς διαγωνισμούς.

«Δεν θα ξεχάσω, όμως, τη στιγμή που το 1991 με κάλεσε ο Γ. Σουλιάκης και μαζί με άλλους συνίδρυσε τη σχετική υποστηρικτική ομάδα. Ήταν σημαντικό. Βέβαια η ενσωμάτωση μου με την πολιτική σταμάτησε εκεί», λέει χαρολογώντας.

«Συμμετείχα στα γεγονότα του Πολιτισμικού, στη συνέχεια γνώρισα τον Μενέλαο Λουντέμ και με την επιμονή του εντάχθηκε ο ρομπότ οργάνωσαν, όταν απολήθηκα περισσότερο με την πολιτική, είδα ότι δεν μου πήγαινε.

Εκεί έφτασε να κάνει πολλές παραχωρήσεις και εγώ από δεν το μπορούσα, πήλαε έργα...».

ρίσκους. Κλείνουν τα μάτια και ενεργοποιούν όλες τους τις αισθήσεις.

Γιατί τα παιδιά της πόλης έχουν σήμερα ζυμωθεί βιώνοντας τις «κακές» πλευρές της φύσης. Φοβούνται τα ασπράδια, φοβούνται ακόμα και να βγουν έξω από το σπίτι. Το ζώ από καθημερινό, κινούνται λειτουργίες και παραδοσιακό, που πιστεύει πως οι τίτλοι και οι αποδείξεις δεν λένε τίποτα όταν καταθέτεις την ψυχική σου. «Εδώ ζουν πια είναι μέρα με την ημέρα να ανοίγει ένα τραπέζι με ένα ζώο. Η καρδιά είναι αυτή για ένα παιδί. Είναι πολύ μεγαλύτερη

από αυτήν που κολλάει μέσα σου, όταν βγαίνει από ένα πολυκατοικία φορημένο με παιχνίδια.

Τα ρομπότ με το Χριστούγεννα: τι θέλεις να σας φέρει ο Άγιος Βασίλης; Ο κατανάλωσης φέρνει μίζα και διανομή στους ανθρώπους. Είχε θέλουμε να τους μάθουμε την άλλη πλευρά της ζωής». Και η προσπάθεια των ανθρώπων που εργάζονται με μεράκι στο οικολογικό νηπιαγωγείο μόνο σε αυτό προορίζεται. «Να μάθουμε στα παιδιά να κάνουν τη ζωή».

Μόλις από τα μανταλάκια της φύσης, εξάλλου, οι μα-

θητές του νηπιαγωγείου «Ξεκίνησαν», που βρίσκεται στο Κρητικό, οδηγούνται στα γυαλιά «Όταν ζυμώσαν, μαθαίνουν φυσικές επιστήμες, γιατί το υγρό μετατρέπεται σε στερεό. Όταν μερουν τα λαλούδια εισάγονται στις αρχές των μαθημάτων, όταν διαβάζουν στην κίση τη ταμπελίτσα «καρότο», «ροδάκινο», «αγκούρι», μαθαίνουν ανάγνωμα.

Οι αποκλίσεις προγραμματισμού που γίνονται στο σχολείο έχουν ως εφέθηρα το παιχνίδι στη φύση και από μετριά τα διαδικαστικά της εκπαίδευσης από σπείρα διδασκαλία σε γόνιμη ομορφισμός... Το κάθε παιδί έ-

χει σκαλίζει το χάρη για να φρεθεί το δικό του φυτό, «την πατάτα της Όλσας», «το παντζάρι της Κωνσταντίνης», ενώ, όσο ο κ. Αράπη μιλά, ο Χρόνος Ακης περνά δίπλα της πηγαίνοντας να τσιτίζει την κατσάρα.

«Αυτό που έμαθα ως ενήλικας, γνηστικά και ημερολογιακά, αποκρυσταλλώνεται από τα 2,5 έως τα 6 χρόνια», συνεχίζει. «Ότι καλό ακουμπήσαμε σε αυτήν την ηλικία, θα το βρούμε μπροστά μας. Και η συλλογική εμπειρία μπορεί να φέρει το παιδί σε επαφή με τις αξίες του ομορφιστικού ηνθρώπου και του απορροφητικού που έ-

ΔΙΔΑΞΕ... ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ

Δάσκαλος από 11 ετών

«Το παρατσούκλι «δάσκαλος» με κυνήγη από τα 11 μου χρόνια. Ήμουν στην Ε' Δημοτικού, όταν ο δάσκαλος έγραφε και έγραφε μέλι να κάνω μάρτυρα.

Αρσένιος όλοι, λοιπόν, στο παρτί να μη με φωνάζουν Χρήστο αλλά δάσκαλο. Από τότε ξεκίνησε το όνομά μου. Ακόμη ο Κώστας Σημίτης, με τον οποίο διατηρούσα στενή, δάσκαλο με αποκαλεί, λέει ο κ. Βασιλείου που τελικά σπούδασε εκπαιδευτική -ο πρώτος δάσκαλος στο χωριό Κουβαράς- παρά την επιθυμία του πατέρα του να γίνει λογιστής. «Έκανα πολλές άλλες δουλειές ταυτόχρονα, όπως μόδεμα μηχανών, καθώς ο πατέρας του δασκάλου δεν αρνόταν. Όμως η μεγαλύτερη ευκαιρία ήταν ένα σπουδαίο από τη δουλειά στο χωριό σκαλίζει. Εκεί τα παιδιά δεν πληρώνουν και νομίζω ότι έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από τα υπόλοιπα που έχουν την πολυτέλεια για κάτι καλύτερο».